

Niels Hemmingsens ligprædiken over Otte Rud

Taler
Niels Hemmingsen
Teolog

Dato
18. juli 1571

Sted
Vor Frue Kirke

Omrstændigheder

Prædikentekst
Johannes' Åbenbaring kapitel 2, vers 7

I Christian d. 3's bibel (1550)
Johannes' Åbenbaring kapitel 2, vers 7

1 Erlig velbyrdig oc Gudfryctig Frue /

Pernille Oxe / Erlige / velbyrdige oc salige Otte Ruds til Møgelkiær
effterleffuerske / ynsker ieg Niels Hemmingsøn / Naade / fred oc

5 Barmhertighed / aff Gud Fader / ved vor HERRE Jesum Christum / Amen.

Den Hellige Konge Dauid / min fromme Frue Pernille / viser oss vdi den
hundrede oc nittende Psalme / Huor wi skulle finde trøst vdi all modgang / oss
kand paa komme vdi denne Verden. Oc ere disse Dauids ord.

10

Dette er min Trøst vdi min modgang / at dit Ord vederqueger mig.

Her giffuer Dauid tilkiende / at all den Trøst oc husualelse / wi kunde
bekomme aff Menniskelig forstand / er icke krafftig til at fortage it Menniske
15 sin hiertens sorge / vdi sin store modgang / der faare viser hand oss til Guds ord
/ huilcket ord der veed raad / til alt det onde som Mennisen kand vederfaris
vdi denne Verden / baade hemelige oc obenbare.

15

De vise vdi Verden / som kaldis Philosophi oc andre skarpsindige oc forfarne
20 Menniske / haffue mange dræbelige (som de mene) argumenter / huor met de
mene sig at kunde trøste it bedrøffuet herte / men strax deris ord er udsagt / saa
haffuer ocsaa deris trøstelige raad ende: Ja sorgen følis suarere siden end tilforn.
Thi Menneskelig trøst ickon opriffuer hiertens saar / oc kand icke hele det igen.
Men Guds ord vdi huicket den hellig Aand vil vere krafftig / det alene giffuer
25 den rette viisdom oc forstand / huorlunde it bedrøffuit herte kand vende sig sit

kaarss oc modgang til glæde / husualelse oc trøst.

Fordi Guds ord lærer oss / hueden modgang kommer / huor til hand tien /

30 huorlunde wi skulle bruge hannem / oc huad ende hand faaer om wi ellers
bruge hannem ret.

I

35 Hueden kommer modgang? Modgang haffuer en Aarsage vdi vor Nature / en
vdi vor Person / oc en vdi Guds Retfærdighed.

Vor Natur som wi drage aff Adam / er syndig oc skyldig / saa at wi for den Synd
oc skyld / ere vnder Dødens mact oc allehaande gienuordighed.

40

Vor Person legger mange Synder oc skyld offuen paa Naturens Synd oc skyld /
oc all den stund wi leffue her paa Jorden synde wi / saa at den Retfærdige (som
Salomon siger) falder siu gange om dagen / oc opstaar.

45

Guds Retfærdighed straffer Syndere met allehaande gienuordighed / modgang
oc met Døden paa det siste: Ja met euig pine vden mand bliffuer hiolpen ved
Christum.

50

Effterdi da / at Gud er retfærdig kand ingen modgang nogen tid offuerkomme
mennisket / vden Guds retfærdige dom / Saa at huo som meen sig at haffue
nogen modgang wretfærdige / hand dømer Gud at vere wretfærdig / aff
huilcken modgang kommer / enten som aff en Fader eller som aff en Dommere
/ være sig ihuad aarsage der siunis at vere hos Mennisker.

55

De Chaldeer indskulde oc røffuede Job / som ene vaar frommere end alle
Chaldeer vaare / de toge hans gods bort / de wguadelige røffuede den
Gudfryctige / men det skede dog icke vden Guds vise raad / endog Dieffuelen
oc onde Menniske / de gjorde deris villie.

60

Den fromme oc Gudfryctige Mand Joseph bleff saalt aff sine wguadelige Brødre
/ oc siden met wræt bleff kast i Fengsel vdi Egipten: Dog vaar her Guds vise raad
at betencke / som haffuer talt alle deris hoffuit haar der tro paa hannem / som
Christus selff siger.

De fromme hellige Mend Jsaac oc Tobias bleffue blinde paa deris Alderdom / huor saare de tackede Gud / thi de viste vel at det vaar saa actet aff Guds vise raad.

70 Abraham miste sin høstru paa sin Alderdom / saa giorde oc Jacob / men de loffuede Gud for sine gierninger.

Den fromme Judit vdi sin vngdom miste din kiere Hosbonde / saa giorde oc Susanna / item Anna Prophetissa / men de baare det Kaarss / som Guds
75 retfærdige dom met Tacksigelse.

Kortelige at sige / vdi all vor modgang skulle wi bekiende vor Synd oc vor skyld / oc prise oc ære Guds retfærdige dom / som aff sin grundløse Viisdom veed / naar oc huor riset tien / oc intet gjør eller lader ske vden Retfærdighed.

80

II

Huor til tien Modgang? At den skal dræbis met Modgang / som vilde dræbe oss / Det er / Modgang tien der til / at vor naturis Synd / oc vor Persons atskillige
85 Forseelser / kunde spægis oc dræbis. Fordi siger Paulus / Den som leffuer effter Kiødet / det er / den som lader naturens Synd regere vdi sig / ved Legemlig begering / Hand skal dø. Derfor siger Dauid: Tuing deris Kindbeen met skarpe Beszel / som icke ville komme til dig. Item: Det er mit gaffn at du haffuer ydmyget mig.

90

Thi naar alting gaar effter vor vilie / da bliffue wi som wtemde Heste / Synden faar offuerhaand / Gud glemmis de fattige forsmaaes / Bønen til Gud forsømmis. Huer randsage ickon her sit hierte / oc vere sin egen Dommere.

95

III

Huorlunde skulle wi da bruge modgang? Modgang skulle wi saa bruge / at hand kand bliffue it behagligt offer faar Gud. Det skeer / naar en Christen skil sin modgang fra wgudelige Menniskis modgang / met Troen / met Bøn / met
100 Taalmodighed / oc met Tacksigelse. Fordi naar Modgang tempereris met disse fire ting / som er Troen / Bøn / Taalmodighed oc Tacksigelse / da bliffuer hand hellig giort ved Christi Kaarss.

105 Saa giorde Job vnder Kaarssit / der hand sagde: Jeg veed at min Gienløsere
leffuer. Samme Job der hand haffde mist sit gods / oc haffde en Dieffuels
Høstru igen / da sagde hand: Herren gaff oc Herren tog / Herren Naffn vere
loffuit euindelige: Denne Jobs tale / vaar en ret Penitenszis fruct / huilcken
hand lärde aff sin Modgang.

110 Saa skulle wi ocsaa vide / at Modgang skal vere oss en raadgiffuere / at wi
ydmyge oss vnder Guds veldige haand / i en sand penitensze / saa at wi tacke
Gud / for sit retfærdige oc faderlige Rijs / som aldrig pleir at spare dem der hand
haffuer kier. Min Søn / siger Salomon / foract icke HERrens straff / oc
115 mistrøste dig icke naar du straffis aff hannem / thi huo som Herren elsker den
tucter hand / oc hand hudstryger huer den Søn som hand anammer. Vor kiere
Frelsere siger: Huo som icke tager sit Kaarss paa sig / oc følger mig effter / hand
er icke verd at vere min Discipel. Ja met it ord at sige: Alle de som ville leffue
gudfryctigelige (siger Paulus) skulle lide modgang.

120 Her aff er nu at forstaa / huorlunde wi skulle bruge modgang / som er: Gud til
ære / oss selff til lære / saa at wi kunde sige met Dauid: Det er mit gaffn / O
Herre / at du haffuer ydmyget mig.

125 IIII

Huad ende faar da Modgang / om wi bruge hannem ret? En saare god oc
glædelig ende. Salig er den / siger Christus / som lider modgang / Paulus faare
giffuer sagen der til / vdi sin epistel til de Rommere i det viij Capitel / Saa
130 sigendis: Lide wi met Christo / da skulle wi oc æris met hannem. Christi
Apostle Paulus oc Petrus / biude at wi lide noget i denne Verden ved den euige
tid / huor wi skulle haffue euig glæde / for den timelige modgang. Dette skulle
wi tencke / naar wi opregne om morgen / vor Christelige Tro / oc
besynderlige naar wi sige: Jeg troer at Christus er opstaaen aff Døde. Jtem / Jeg
135 troer det euige Liff effter Døden.

Dette vil ieg nu / min fromme Frue Pernille / kortelige haffue screffuit eder til /
om huorlunde i oc ieg oc alle Guds Børn / kunde trøste oss i vor modgang. Gud
almectigeste / som kalder sig all Barmhertigheds oc husualelsis Fader / styrcke
140 eder met sin hellig Aand / forøge eders Tro / oc vnde eder saa at leffue / at naar i
skulle skillis fra denne Verden / i da maa arffue ved Christum Himmerigs rige /
Amen.

145 At ieg lader denne Predicken / min fromme Frue Pernille / vdgaard paa Prenten /
som ieg haffde vdi eders salige Hosbondis Otte Ruds begraafuelle / haffuer ieg
giort aff erlige / Velbyrdige oc Gudfryctige Mands Oluff Moritsøns til Brentuid
/ eders kiere Modersyster søns begering / Gud giffuet at det skeer Gud til Loff /
oc mange til gaffn / Bedendis eder ydmygelige / at i vilde tage denne min vmage
150 til tacke.

At ieg icke haffuer antegnet salige Otte Ruds gantske leffnet oc bestillinger /
besynderlige om atskillige Forlæninger oc befalninger hand haffuer hafft / aff
Salige Konning Christian oc vor Naadige Herre Kong Frederich / som er / at
155 hand tiente her vdi Kongen gaard i fem Aar før en hand fick eder / oc siden
haffde Dragsholm i tu Aar / der effter Gudland vdi siu Aar / Jtem S: Hans
Kloster vdi Odense i tu Aar / oc paa det sidste Kaarsør slot indtil sin Døde dag /
vdi huilcke bestillinger hand haffuer beuiist sig som en tro Mand mod sine
Konger oc Herrer / er denne Aarsage / ar jeg vilde det besynderlige faare giffue /
160 som menige Folck kunde mest komme til gaffn.

Her met vil jeg haffue eder den almectige Gud befalendis til Liff oc Siel / met alt
det i vel ville.

165 Aff Kiøbenhaffn / den tolffe dag Augusti /

Aar effter Christi fødsel/

1571.

170

Kilde

Predicken Om Christne Menniskis Aandelige Strid oc Seieruinding ved Troen oc en god Samuittighed,
Predicket vdi ... Otte Ruds begraafuelle 18. Julij 1571

Kildetype

175 Digitalt manuskript

Tags

Begravelsestale, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 1500-tallet, Reformationen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/niehs-hemmingsens-ligpraediken-over-otte-rud>

180